

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет психології і соціальної роботи
Кафедра дошкільної освіти

Автор-укладач:
Пихтіна Н. П.

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА
СТУДЕНТІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО)
РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»**

Методичні матеріали

Ніжин- 2024

УДК 372 (073)
П 35

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя
Протокол № 6 від 29.12.2023 р.

Рецензенти:

Матвієнко С. І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Борисюк С. О. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Пихтіна Н. П.

П35 Науково-дослідницька практика студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» – Ніжин, НДУ імені М. Гоголя, 2024. 53 с.

Зміст

Передмова.....	4
Робоча програма науково-дослідницької практики	7
Методичні рекомендації до виконання завдань науково-дослідницької практики.....	18
Додатки	21

ПЕРЕДМОВА

Професійна підготовка магістрів з дошкільної освіти здійснюється відповідно до Галузевих освітніх і професійних стандартів, змісту освітньої програми здобувачів освітнього рівня магістр; завдань в галузі вищої та дошкільної освіти, окреслених державними нормативними документами (Закон України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про дошкільну освіту»).

Процес формування готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності вчені пов'язують із набуттям студентами не тільки теоретичних знань, усвідомлення фахових мотивів успішної професійної діяльності, а й умінь високо кваліфіковано застосовувати їх у безпосередній професійно-педагогічній діяльності у закладах дошкільної освіти (Г.Беленька, Р.Кондратенко, Н.Пихтіна, Т.Поніманська та інші). Тому педагогічна практика майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти є важливою освітньою компонентою їх професійної підготовки, дієвим фактором готовності студентів до педагогічної діяльності, становлення їх професійності, набуття первинного педагогічного досвіду, їх науково-дослідницької компетентності.

Освітньою програмою та навчальним планом підготовки магістрів з дошкільної освіти передбачене проходження студентами *двох видів практики: педагогічної (методичної) та науково-дослідної*, які є обов'язковою складовою їх професійної і практичної підготовки блоку нормативних навчальних дисциплін.

На проходження науково-дослідницької практики магістрантами денної і заочної форм навчання, відводиться по *90 годин / 3 кредити ECTS*.

Науково-дослідницька практика є обов'язковим компонентом освітньої програми підготовки магістрів у НДУ імені Миколи Гоголя. Вона проводиться у другому семестрі з відривом (на денній формі) та без відриву (на заочній формі) від навчання.

У другому семестрі, на денній формі навчання, практика триває з 5 лютого протягом двох тижнів (3 кредитів, 90 годин).

На заочній формі – впродовж другого семестру без відриву від навчання.

Метою науково-дослідницької практики є набуття магістрантами досвіду самостійного виконання науково-дослідницької роботи, опрацювання методики її здійснення, поглиблення теоретичних знань у сфері освіти, добір фактичного матеріалу для виконання наукових досліджень, формування вмій і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, компетентностей реалізації технології педагогічного експерименту, формування вмій презентувати результати власного наукового пошуку.

Завданнями науково-дослідницької практики є набуття компетентностей, визначених освітньою програмою (ОП) професійної підготовки магістрів.

У процесі практичної підготовки студенти мають здобути:

- *загальні компетентності (ЗК):*

ЗК1. Здатність використовувати наукові категорії філософії науки для оцінки та аналізу різноманітних фактів і явищ, основних світоглядних і методологічних проблем, загально-філософські методи для розробки теоретико-методологічних засад наукового дослідження.

ЗК5. Здатність аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані положення найсучасніших досягнень педагогічної науки; застосовувати інноваційні форми, методи і прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти; планувати структуру, зміст, процес методичної організації різних форм навчальної діяльності студентів;

- *фахові (ФК) компетентності:*

ФК4. Здатність до використання дослідницьких методів для вирішення теоретичних і практичних завдань навчання та виховання дітей дошкільного віку, студентів, педагогів-практиків.

ФК9. Здатність до визначення та вирішення актуальних питань дошкільної освіти, визначених реформаційними змінами в суспільстві й освіті.

ФК11. Здатність на основі інтеграції та поглиблення професійних знань з дитячої психології, вікової психології, дошкільної педагогіки та інших дисциплін, здійснювати наукові дослідження в галузі дошкільної освіти.

Магістранти повинні набути таких *програмних результатів навчання:*

ПРН5. Знання актуальних проблем дошкільної освіти і сучасних практичних технологій їх розв'язання.

ПРН7. Знання теоретико-методичних засад наукового дослідження актуальних проблем дошкільної освіти.

ПРН8. Знання основних етапів технології наукового дослідження особливостей виховання і розвитку дітей дошкільного віку, сучасних форм і методів його організації у закладі дошкільної освіти.

Застосування знань та розумінь:

ПРН13. Уміння використовувати методи сучасних науково-педагогічних досліджень у різних видах наукової діяльності з фаху.

ПРН19. Здатність використовувати досягнення інформаційних технологій для комунікації, працювати у глобальному інформаційному середовищі над дослідженням фахових та міждисциплінарних проблем.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Зміст науково-дослідницької практики визначається загальною концепцією магістерської підготовки зі спеціальності «Дошкільна освіта». Він включає в себе, освітньо-пізнавальну, дослідницьку, практичну та освітньо-виховну діяльність студентів-магістрантів і передбачає системне вивчення наукової проблеми.

Програма науково-дослідницької практики пов'язана з проблематикою наукового дослідження магістранта (темою кваліфікаційної роботи).

Її реалізація у другому семестрі складається з п'яти складових компонентів та реалізується в межах 5 етапів, а саме:

Етапи	Зміст роботи
I етап – <i>Організаційний</i> . Тривалість: один день (денна форма, заочна форма).	- Наставочна конференція з науково-дослідницької практики; - Складання індивідуального графіку виконання завдань науково-дослідницької практики у щоденнику практики.
II етап – <i>узагальнююче-аналітичний</i> . Тривалість: два дні (денна форма, заочна форма).	- Узагальнення матеріалів теоретичного вивчення проблеми, окресленої у кваліфікаційній роботі, її аналіз та написання за його результатами наукової статті (тез).
III етап – <i>інформаційно-комунікаційний</i> . Тривалість: два дні (денна форма, заочна форма).	- Подання заявки на участь у науково-практичній конференції. - Підготовка виступу.
IV етап – <i>проектувальний</i> . Тривалість: два дні (денна форма, заочна форма).	- Розробка програми констатувального етапу експерименту в межах магістерської роботи.
V етап – <i>підсумковий</i> . Тривалість: один день (денна форма, заочна форма).	- Оформлення звітної документації науково-дослідницької практики, щоденника студента-практиканта, звіту практики; - Підсумкова конференція науково-дослідницької практики.

Графік виконання магістрами завдань науково-дослідницької практики

№ п/п	ПЕРШИЙ ЕТАП
1.	<u>Настановча конференція.</u> Загальне знайомство із завданнями і змістом науково-дослідницької практики, звітною документацією, вимогами до завдань, що виконують студенти-практиканти.
2.	Планування роботи на період практики; розміщення індивідуальних планів студентів у щоденниках практики та їх схвалення методистом кафедри дошкільної освіти.
ДРУГИЙ ЕТАП	
1.	Узагальнення матеріалів теоретичного вивчення проблеми, окресленої в магістерській роботі та написання за їх результатами <u>наукової статті (тез).</u> Виконання студентом завдань, передбачених програмою практики,
2.	індивідуального плану роботи, ведення щоденника, консультації.
3.	
ТРЕТІЙ ТИЖДЕНЬ ЕТАП	
1.	Пошук у науково-інформаційному просторі інформації про проведення студентських науково-практичних конференцій різного рівня: вузівських, міських, районних, обласних, всеукраїнських, міжнародних. <u>Оформлення заявки на участь у конференції.</u>
2.	Подання заявки на участь у науково-практичній конференції.
3.	Підготовка виступу на науковій конференції.
4.	Виконання студентом завдань, передбачених програмою практики, індивідуального плану роботи, ведення щоденнику, консультації з методистом.
ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП	
1.	<u>Розробка програми констатувального експерименту.</u>
2.	Обґрунтування структурних компонентів досліджуваної якості, розробка критеріїв, показників;
3.	Пошук методик для вивчення компонентів досліджуваної у роботі якості.
ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ЕТАП	
1.	Оформлення звітної документації та її подання на перевірку методисту кафедри дошкільної освіти.
2.	<u>Перевірка методистом звітної конференції</u> з науково-дослідницької практики.
3.	<u>Звітна конференція з науково-дослідницької практики.</u> Підведення підсумків та оцінювання результатів практики.

Звітна документація з науково-дослідницької практики:

1. Підсумки науково-дослідницької практики магістра з відповідними підписами і печатками (*додаток А*).
2. Щоденник науково-дослідницької практики магістра, де відображені особливості проходження науково-дослідницької практики у довільній для викладу формі (*Алгоритм оформлення у додатку В*).
3. Звіт студента-практиканта про особливості проходження науково-дослідницької практики у довільній для викладу формі (*Алгоритм оформлення у додатку Б*).
4. Програма констатувального експерименту (*Алгоритм оформлення у додатку Г*).
5. Наукова стаття за результатами виконання теоретичної частини магістерської роботи (*Зразок у додатку Д*).
6. Участь студента у науково-практичній конференції (*Програма конференції*).

РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання результатів науково-дослідницької практики Звітна документація та розподіл балів з науково-дослідницької практики:

№	Звітна документація	Кількість балів
1.	Щоденник з описом основних етапів практики, індивідуальним графіком та звітом про проходження практики.	1-20
2.	Наукова публікація: стаття, тези тощо (роздруковка, ксерокопія)	1-20
3	<i>Участь у науковій конференції:</i> - Програма наукової конференції (ксерокопія); - Виступ (текст).	1-20
4.	<i>Розробка програми констатувального експерименту з теми кваліфікаційної (магістерської) роботи</i>	1-40
		100

Бали	Результат навчання, що оцінюється
1-20 1-15 1-5	<i>Щоденник з описом етапів практики та звіт практики:</i> - щоденник з індивідуальним графіком проходження практики; - індивідуальний звіт студента-практиканта.
1-20 1-10 1-10	<i>Участь у науковій конференції:</i> - програма конференції; - виступ.
1-40 1-30 1-10	<i>Розробка програми констатувального експерименту з теми кваліфікаційної роботи:</i> - наявність у програмі відповідних розділів, детальний опис підготовчого етапу та методики констатувального експерименту; - зміст і оформлення розділів.
1-20 1-5 1-10 1-5	<i>Підготовка і подання до друку наукової публікації:</i> - актуальність (постановка проблеми, її зв'язок з іншими проблемами; мета і завдання статті); аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми, новизна дослідження; - зміст публікації; - висновки дослідження; оформлення статті.
1-100	Разом

Документація оформляється у паперовому та електронному варіантах. На папері формату А-4. звітну документацію необхідно подати на кафедру дошкільної освіти для її перевірки методистом. Електронну версію у вордовському документі з відповідною назвою: науково-дослідна практика, документація Прізвище магістранта, форма навчання.

Паперова і електронна форма документації подається на фахову кафедру за тиждень до захисту.

Керівництво науково-дослідницькою практикою магістрантів здійснюють доценти кафедри дошкільної освіти, що виконують керівництво кваліфікаційними роботи студентів.

Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики наказом ректора по університету.

Голова комісії з науково-дослідницької практики, призначений розпорядженням декана факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв, оформляє заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальні плани студентів оформляють методисти від кафедри дошкільної освіти.

Залік з науково-дослідницької практики виставляється студентам за умови виконання всіх завдань у визначений графіком навчального процесу термін.

Результати проходження науково-дослідницької практики обговорюються на засіданні кафедри. Витяг з протоколу засідання кафедри подається до відділу практики університету.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою
60–100	зараховано
35-59	не зараховано (із можливістю повторного складання)
1–34	не зараховано (з обов'язковим повторним курсом)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ, ЩО ПРОХОДИТЬ У ДРУГОМУ І ТРЕТЬОМУ СЕМЕСТРАХ

1. Щоденник практики(поетапне оцінювання записів) та звіт

Бали	Критерії
5	Записи в щоденнику систематичні, грамотні, з аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта
4	Записи в щоденнику систематичні, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта
3	Записи в щоденнику систематичні, зі значними недоліками, частково відображають результативність роботи магістранта
2	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, фрагментарно відображають результативність роботи магістранта
1	Щоденник на перевірку не представлений, або є лише спроби записів виконаної роботи

2. Індивідуальний звіт студента- практиканта

Бали	Критерії
5	Звіт про практику систематизований, є аналіз виконаної роботи, відсутні граматичні та стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта
4	Звіт про практику систематизований, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, незначні граматичні та відсутні стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта
3	Звіт про практику недостатньо систематизований, зі значними недоліками, частково відображає результативність роботи магістранта, наявні граматичні та стилістичні помилки
2	Звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, фрагментарно відображає результативність роботи магістранта, допущені значні граматичні та стилістичні помилки
1	Звіт про практику на перевірку не представлений, або є лише спроба оформлення звіту про практику

3. Участь у науковій конференції: Виступ на конференції

Бали	Критерії
5	Виступ змістовний, логічний, аргументований, структурований. Мова відповідає вимогам наукової
4	Виступ змістовний, логічний, аргументований, структурований. Можливі незначні мовні огріхи
3	Виступ має ряд недоліків змісту, логіки побудови, аргументів, структури. Наявні мовні огріхи
2	Виступ нелогічний, не структурований, аргументи відсутні. Мова не відповідає вимогам наукової.
1	Виступ на конференції відсутній

4. Підготовка і подання до друку наукової публікації

Критерії оцінки структури, змісту та оформлення статті

Бали	Критерії
40-30	Актуальність досліджуваної проблеми чітко представлена, із зазначенням наукових шкіл у вітчизняній і зарубіжній науці. Це підтверджене відповідними посиланнями згідно вимог. Мета і завдання написання статті науково обгрунтовані. Методи наукового дослідження адекватні висунутим завданням. Зміст статті повністю відповідає зазначеній темі. Тема розкрита повністю. Текст статті не потребує доповнень і редагувань. Висновки відповідають меті і завданням статті. Стаття оформлена відповідно до вимог.
30-20	Актуальність досліджуваної проблеми описана чітко, із зазначенням досягнень у дослідженні проблематики лише науковцями певної школи та у вітчизняному досвіді. Це засвідчено відповідними посиланнями, поданими згідно вимог. Мета і завдання статті висунуті на основі обгрунтувань здобутків українських учених. Методи наукового дослідження представлені й обгрунтовані з незначними недоліками. Зміст статті відповідає зазначеній темі з деякими незначними відхиленнями від неї. Тема розкрита повністю, але потребують уточнення окремі моменти. Висновки відповідають меті і завданням статті з незначними недоліками. Стаття оформлена відповідно до вимог, проте є незначні технічні огріхи.
20-10	Актуальність досліджуваної проблеми розкрито частково без обгрунтувань на належному рівні, без чіткого розкриття підходів до вивчення розгляданого питання. Можливі наявні помилки в оформленні цитувань. Мета та завдання написання статті потребують незначних

	<p>уточнень. Методи наукового дослідження зазначені частково. Зміст статті поверхнево висвітлює означену тему. Тема розкрита не повністю, але обсяг та повнота статті потребують доповнення. Висновки не зовсім обґрунтовані, переконливі. Стаття частково оформлена відповідно до вимог. Мають місце технічні огріхи й помилки.</p>
10-5	<p>Нааявність лише фрагментарних доказів актуальності досліджуваних питань. Опис досліджень за темою наукової статті містить застарілі дані та є фрагментарним без дотримання хронологічного порядку та з помилками в оформленні цитувань. Зазначені мета і завдання статті дадуть можливість лише фрагментарно розкрити тему дослідження. Методи дослідження чітко не прописані. Зміст статті частково відповідає означеній темі.</p> <p>Тема розкрита частково, необхідне значне додовання матеріалу та редагування. Висновки частково відповідають меті і завданням статті. До оформлення статті є значні зауваження, мають місце технічні огріхи і помилки.</p>
5-1	<p>Аналіз актуальності проблеми та останніх дослідження відсутній. Мета і завдання статті відсутні або представлені фрагментарно. Нааявні невдалі спроби обґрунтування наукових методів дослідження або методи наукового дослідження відсутні. Зміст статті не відповідає означеній темі. Тема розкрита фрагментарно, необхідне дуже значне доопрацювання і редагування матеріалу.</p> <p>Висновки не відповідають меті і завданням статті або відсутні. Стаття оформлена не за вимогами, мають місце значні технічні огріхи і помилки.</p>

5. Розробка програми констатувального експерименту з теми магістерської роботи:

Критерії оцінки структури, змісту та оформлення програми

Бали	Критерії
30-25	<p>Актуальність досліджуваної проблеми чітко представлена, із зазначенням наукових шкіл у вітчизняній і зарубіжній науці. Це підтверджене відповідними посиланнями згідно вимог. Мета і завдання експерименту науково обґрунтовані. Представлені вихідні концептуальні позиції програми. Методика констатувального експерименту представлена відповідними блоками: компонентами, критеріями і показниками вивчення досліджуваної якості; описом діагностичних методик і процедур; формами організації і проведення роботи в межах експерименту. Описані можливості його реалізації та вимоги до обробки результатів і</p>

	оформлення. Вказані вибірка та організаційні й матеріально-технічні вимоги до її реалізації. Програма експерименту оформлена відповідно до вимог.
25-20	Актуальність досліджуваної проблеми експерименту представлена в цілому. Мають місце відповідні посиланнями на наукові дослідження. Мета і завдання експерименту в цілому обґрунтовані. Представлені вихідні концептуальні позиції емпіричного дослідження, проте окремі недостатньо обґрунтовані. Методика констатувального експерименту представлена відповідними блоками: компонентами, критеріями і показниками вивчення досліджуваної якості; описом діагностичних методик і процедур; формами організації і проведення роботи в межах експерименту. Проте мають місце неточності і загальні формулювання. Можливості реалізації експерименту та вимоги до його оформлення вказані неконкретно. Вибірка та організаційні й матеріально-технічні вимоги до його реалізації представлені фрагментарно. Програма констатувального експерименту оформлена відповідно до вимог, проте є незначні технічні огріхи.
20-10	Актуальність досліджуваної проблеми представлена в цілому. Проте, відповідні посиланнями на наукові дослідження поодинокі. Мета і завдання експерименту представлені в цілому обґрунтовані і не обґрунтовані. Сформульовані, але не обґрунтовані вихідні концептуальні позиції програми. Методика констатувального експерименту представлена не всіма відповідними блоками. Є зауваження до окремих блоків: компонентів, критеріїв і показників вивчення досліджуваної якості; діагностичних методик. Можливості реалізації експерименту та вимоги до їх виконання узагальнені. Вибірка та організаційні й матеріально-технічні вимоги до його реалізації представлені фрагментарно і не конкретно. Програма експерименту оформлена з порушеннями вимог, є технічні огріхи.
10-5	Актуальність досліджуваної проблеми представлена в цілому, без відповідних посилань на наукові дослідження. Мета і завдання експерименту названі в цілому, проте не обґрунтовані. Представлені окремі вихідні концептуальні положення емпіричного дослідження, вони є не обґрунтовані. Методика констатувального експерименту представлена не всіма відповідними блоками. Є зауваження до окремих блоків: компонентів, критеріїв і показників вивчення досліджуваної якості; діагностичних методик. Мають місце суттєві помилки у їх формулюванні та обґрунтуванні. Можливості реалізації програми експерименту та вимоги до його реалізації поверхневі і неконкретні. Вибірка та організ-

	аційні й матеріально-технічні вимоги його реалізації не представлені. Програма експерименту оформлена не відповідно до вимог, є значні технічні огріхи.
5-1	Аналіз актуальності проблеми та останніх дослідження відсутній. Мета і завдання програми експерименту відсутні або представлені фрагментарно. Наявні невдалі спроби констатації концептуальних положень експерименту. Зміст експерименту не відповідає означеній темі та розкритий дуже фрагментарно стосовно висунутих цілей і завдань, необхідне значне доопрацювання і редагування матеріалу. Можливості реалізації емпіричного дослідження та вимоги до його реалізації неконкретні. Не вказані вибірка в експерименті та організаційні й матеріально-технічні вимоги до його реалізації. Програма експерименту оформлена не за вимогами, мають місце значні технічні огріхи і помилки.

Рекомендована література

Список рекомендованої літератури включає нормативні документи щодо організації практики, джерела, які висвітлюють специфіку практичної підготовки здобувача, який навчається за освітньою програмою «Дошкільна освіта» ОР «Магістр», особливості виконання наукового дослідження в межах кваліфікаційної роботи.

Законодавчі акти та нормативні документи

1. Конституція України, 28.06.1996.
2. Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017).
3. Закон України від 11.07.2001 № 262888-III "Про дошкільну освіту".
4. Закон України "Про дошкільну освіту". Основні зміни відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VII.
5. Організація практичної підготовки студентів у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя: методично-інформаційні матеріали / укл. : О. Г. Самойленко, О. С. Філоненко. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 36 с.
6. Положення про випуск кваліфікаційну (дипломну) роботу студента Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Затверджено Вченою радою Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя від 4 квітня 2019 р., протокол №10.

7. Положення про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Затверджено наказом ректора від 03.05.2018 р., № 88. Зі змінами від 19 вересня 2019 р., наказ №171.

8. Положення про освітні програми у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Наказ ректора університету від 19 вересня 2019 р., №171.

9. Положення про проведення практики студентів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя / уклад. : О. Г. Самойленко, О. С. Філоненко. Ніжин: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2018. 18 с.

10. Про процедуру впровадження антиплагіатної системи : Наказ ректора Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя від 30 травня 2019 р. №126.

11. Рекомендації з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти. Лист МОН України від 09.07.2018 р., № 1/9-434.

Навчальні та методичні посібники

1. Пихтіна Н.П. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Ніжин, 2018. 324 с.

2. Кононко О.Л., Аніщук А.М. Методичні рекомендації з підготовки, написання, оформлення та захисту магістерських робіт із дошкільної педагогіки Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2019. -63 с.

3. Пихтіна Н.П. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник Електронне видання, друге, розширене і доповнене. Ніжин. Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 384 с.

4. Пихтіна Н.П. Методологія психолого-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Електронне видання. Ніжин, 2023. 316 с.

Додаткова література

1. Соціально-моральний розвиток і виховання дитини дошкільного віку. Колективна монографія (за загальною редакцією О.Кононко). Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2020. 287 с.;

2. Соціально-моральне виховання дошкільника: дослідно-технологічні аспекти. Колективний навчально-методичний посібник (За загальною редакцією Кононко О.Л.). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 415 с.

3. Методологія та методика наукового дослідження : навч. посіб. / В. О. Вихрущ, Ю. М. Козловський, Л. І. Ковальчук. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 328 с.

4. Правила оформлення статей до збірника «Вісник студентського наукового товариства» знаходяться за посиланням. URL: <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/naukova-robota/visnik-naukovogo-tovaristva/item/247-pravyła-oformlennia-statei-do-zbirnyka-visnyk-studentskoho-naukovoho-tovarystva>

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

1. Перший документ, який відкриває та супроводжує документацію з науково-дослідницької практики – ***Підсумки магістерської науково-дослідницької практики***. Роздрукований документ може отримати магістрант у лаборанта кафедри дошкільної освіти. Вписавши туди свої прізвище, ім'я і по-батькові; ПІБ методиста кафедри (наукового керівника кваліфікаційної роботи); дату початку і завершення практики, магістрант має завірити документ у декана факультету (підпис декана, печатка факультету).

Підсумки практики далі заповнює *методист кафедри*, після перевірки звітної документації. Результати перевірки виставляють у розділі підсумків: ***Завдання науково-дослідницької практики***, де вказана максимальна кількість балів за виконання завдань. Методист виставляє бали, якими оцінює реальне виконання магістрантом завдань.

Розділи ***Висновок атестаційної комісії та загальна оцінка практики*** – заповнюється *головою атестаційної комісії*

Оформлені ***Підсумки практики*** подаються у відділ педагогічної практики університету разом зі звітом відповідального по кафедрі за організацію науково-дослідницької практики.

Науково-дослідницька практика другого і третього семестрів оцінюється за окремими Підсумками практики. Вони представлені у додатку А.

2. Наступним документом, який складає перелік звітних є *щоденник проходження науково-дослідницької практики*. Зразок оформлення його титульної сторінки, індивідуально-тематичного плану і власне аналізу етапів проходження практики, відповідно до її завдань представлений у *додатку В*.

Індивідуальний план роботи магістрант формує відповідно до етапів практики, графіку виконання кваліфікаційної роботи та погоджує його з методистом кафедри (науковим керівником кваліфікаційної роботи). У його формуванні важлива чіткість формулювання виду науково-дослідницької роботи та вказування термінів її виконання.

Щоденник науково-дослідницької практики у розділі *Зміст та аналіз діяльності студента-практиканта на кожен день*, оформлюється в довільній описовій формі. Головне, щоб у *графі*: *Дата* – вона чітко фіксувалась. *Зміст роботи*: була чітко представлена робота, яка виконувалась магістрантом в цей день. *У колонці: Аналіз* було зазначено у позитивному – все, що вдалося легко зробити. *У колонці: Зауваження і рекомендації* – все, що викликало проблеми і складнощі та шляхи їх розв'язання.

Зразок ведення щоденника представлений у *додатку З*.

Ведення щоденника має завершуватись *звітом практиканта* про науково-дослідну практику. Алгоритм його написання представлений у *додатку Б*. Його пишуть за вказаним алгоритмом, але в довільній формі. Зразок написання звіту представлений у *додатку З*.

3. Важливий документ, який готується за результатами проходження практики другого семестру – *Програма констатувально експерименту* з вивчення досліджуваної якості та педагогічних умов оптимізації роботи з її формування. Цей вид науково-дослідницької роботи є найбільш складним та відповідальним. Він ґрунтується на висновках, зроблених магістрантом за результатами виконання теоретичної частини роботи, обґрунтування компонентів, досліджуваної якості, критеріїв і показників її вивчення.

У його розробці важливими є консультації з науковим керівником та етапність у розробці програми експерименту. Магістранту допомогти можуть знання і вміння, набуті внаслідок вивчення у першому семестрі нормативної дисципліни *Методологія психолого-педа-*

гогічних досліджень. Розділ 3 присвячений технології педагогічного експерименту.

Алгоритм написання програми констатувального експерименту представлений у додатку Г.

Зразок написання програми констатувального експерименту представлений у додатку Д.

5. Документи, які готуються до звіту за науково-дослідну практику – участь у наукових зібраннях різного рівня: Міжнародного, Всеукраїнського, Регіонального, Вузівського. Це переважно конференції. Про участь у таких зібраннях магістрант дізнається з інформаційних листів, які можна знайти зауглившись відповідний запит.

Кафедра дошкільної освіти щорічно проводить дві науково-практичні конференції: Регіональну науково-практичну Інтернет-конференцію студентів, молодих науковців, педагогів-практиків «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, педагогічні пошуки, здобутки»; Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів, магістрів, молодих науковців «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку». Магістранти можуть взяти у цих конференціях участь та опублікувати у збірниках їх матеріалів наукові статті – важливі завдання науково-дослідницької практики.

За результатами участі у конференціях, магістрант отримує *Сертифікат участі, Програму конференції і збірник Матеріалів конференції* (електронні варіанти). Вони складуть документи – підтвердження участі студента у наукових зібраннях та друку наукової статті за результатами виконання кваліфікаційної роботи.

Зразок написання наукової статті розміщений у додатку Ж.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підсумки науково-дослідницької практики
Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ПІДСУМКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Магістрант (-ка) _____ курсу факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв спеціальності «*дошкільна освіта*» *денної /заочної форми навчання* _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

проходив (-ла) **науково-дослідницьку** практику на кафедрі дошкільної освіти НДУ імені Миколи Гоголя від _____ до _____ 20__ р.

Декан факультету _____ М.П.
(підпис)

Методист із дошкільної освіти _____

1. Завдання науково-дослідницької практики (0-100 б):

Зміст завдань науково-дослідницької практики	Оцінки в балах		
	Методист із дошкільної освіти		
	Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис методиста
1. Щоденник з індивідуальним планом та звітом про проходження науково-дослідницької практики;	20		
2. Програма констатувального експерименту з теми магістерській роботи	40		
3. Участь у науково-практичній конференції (програма конференції): - Текст виступу;	10 10		
4. Підготовка до друку наукової статті (тез) за результатами магістерської роботи	20		
Всього:	100		

Висновок атестаційної комісії_____

Оцінка: за шкалою університету _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Голова атестаційної комісії_____

**АЛГОРИТМ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

(подається вкінці щоденника)

1. Загальна характеристика особливостей власної науково-дослідницької діяльності з практики (мета, завдання, види науково-дослідницької роботи, що виконував студент);

2. Опис алгоритму роботи, з вказуванням проблем і складнощів діяльності щодо участі у науково-практичній конференції;

3. Аналіз роботи з написання наукової статті;

4. Аналіз роботи з розробки програми констатувального експерименту, що реалізується у магістерській роботі;

5. Самоаналіз виконаних завдань з науково-педагогічної практики (виконано індивідуальний план науково-дослідницької практики чи ні, якщо ні – чому? Що зроблено понад план?);

6. Труднощі та проблеми, з якими зіткнулись під час проходження науково-дослідницької практики (організаційні, комунікативні, науково-дослідницькі, технічні);

7. Загальні висновки про практику, її доцільність та результативність;

8. Пропозиції щодо підготовки та організації практики.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ І ВЕДЕННЯ ЩОДЕННИКА

Щоденник науково-дослідної практики повинен бути підписаний деканом факультету педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв та завірений печаткою факультету.

Титульна сторінка щоденника науково-дослідної практики уніфікована

*Ніжинський державний університет
Імені Миколи Гоголя*

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Перша сторінка щоденника

*Ніжинський державний університет
Імені Миколи Гоголя*

**ЩОДЕННИК
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента (Прізвище, ім'я, по-батькові)

Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв

Кафедра дошкільної освіти

Освітній рівень: другий (магістерський)

Освітня програма: Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 012 Дошкільна освіт

Курс:

Група:

Друга сторінка щоденника

Студент: (Прізвище, ім'я, по-батькові)

Початок науково-дослідницької практики:

**Настановча конференція з науково-дослідницької практики:
(дата)**

Підсумкова конференція з науково-дослідницької практики (дата)

Закінчення науково-дослідницької практики:

Третя сторінка щоденника

Індивідуальний план роботи магістранта

Дата	Вид діяльності	Форма звітності

Наступна сторінка щоденника

Зміст та аналіз діяльності студента-практиканта на кожен день

Дата	Зміст роботи	Аналіз	
		Позитивне	Зауваження і рекомендації

Звіт про проходження науково-дослідницької практики
(подається у довільній формі). Алгоритм написання звіту у додатку Б.

Примітка. У щоденнику повинен бути розписаний кожен день із зазначеною виконаною роботою та її аналізом.

У щоденнику має бути самоаналіз виконаних завдань. Самоаналіз пишуть у довільній формі, вказавши переваги і недоліки у виконаних студентом завданнях, потім коментується і пояснюється, чи розв'язані мета і завдання практики та чому.

**АЛГОРИТМ ОФОРМЛЕННЯ ПРОГРАМИ
КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ТЕМИ, ЯКА
ДОСЛІДЖУЄТЬСЯ У МАГІСТЕРСЬКІЙ РОБОТІ**

1. Розробити програму констатувального педагогічного експерименту, визначивши його мету, завдання, етапи реалізації;

2. Детально представити підготовчий етап:

А) Обґрунтувати *структуру якості*, яка досліджується у роботі;

Б) *Розробити критерії, показники та рівні сформованості* досліджуваної якості;

В) *Підібрати з джерельної бази методи дослідження* досліджуваної якості за визначеними критеріями і показниками;

Г) *Охарактеризувати рівні сформованості* досліджуваної якості.

Результати виконаної роботи можуть бути представлені в таблиці

Структурно-критеріальна характеристика досліджуваної якості

Компоненти	Критерії	Показники	Методи вивчення

ЗРАЗОК РОЗРОБКИ ПРОГРАМИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ТЕМИ

«Особливості організації спільної діяльності старших дошкільників засобами художньої праці»

Програма та методика констатувального педагогічного експерименту

Мета педагогічного експерименту: практично вивчити сформованість спільної діяльності у старших дошкільників та педагогічні умови забезпечення ефективності цього процесу засобами художньої праці.

Завдання для реалізації висунутої мети дослідження:

1. Практично вивчити сформованість спільної діяльності у старших дошкільників засобами художньої праці в ЗДО.
2. Практично вивчити педагогічні умови використання засобів художньої праці у формуванні спільної діяльності, а саме: а) стимулювання організації у старших дошкільників умінь соціальної комунікації; б) добір різних форм роботи з художньої праці щодо організації у старших дошкільників умінь спільної діяльності; в) використання ігрових ситуацій соціальної та творчої спрямованості з метою організації взаємодії дітей на заняттях з художньої праці
3. За результатами констатувального педагогічного експерименту розробити методичні рекомендації вихователям щодо формування спільної діяльності засобами художньої праці

Для розв'язання висунутих дослідницьких мети і завдань ми розробили для реалізації програму педагогічного експерименту, який здійснювався в межах трьох етапів: підготовчого, власне констатувального та обробки результатів емпіричного вивчення досліджуваної проблеми і розробки методичних рекомендацій педагогам.

I. На підготовчому етапі здійснювалася розробка та добір діагностичних методик, за допомогою яких вивчалися сформованість якості та педагогічні умови ефективності цього процесу.

Структурно-критеріальний аналіз спільної діяльності дітей старшого дошкільного віку

Комоненти спільної діяльності	Критерії вивчення спільної діяльності	Показники вивчення спільної діяльності	Емпіричні методи
Змістовий	Когнітивний	<p>1. У дитини наявні уявлення та судження про дружбу та взаємодопомогу, сформовані знання про правила підтримки спільної діяльності</p> <p>2. Дитина періодично виявляє знання щодо правил підтримки спільної діяльності, дружбу, взаємодопомогу</p> <p>3. Знання поверхневі, несистемні, фрагментарні</p>	<p><i>Основні:</i></p> <p>1. Індивідуальна бесіда з дітьми щодо розуміння ними дотримання правил спільної діяльності;</p> <p>2. Бесіда з незакінченими відповідями «Як би ти вчинив, якби ...»</p> <p><i>Допоміжні:</i></p> <p>Малюнковий тест</p> <p>Г. Урантасвої «Вивчення навичок культури спілкування у взаємодії з однолітками»</p>
Ціннісно - емоційний	Емоційний	<p>1. У дитини наявні позитивні емоції під час комунікації та спільних дій у різних видах продуктивної діяльності, прояви інтересу до занять художньою працею</p> <p>2. Позитивні емоції під час комунікації та спільних дій у різних видах продуктивної діяльності та прояви інтересу до занять художньою працею фіксується періодично, особливо тоді, коли підкріплюється схвальними діями вихователя</p> <p>3. Інтерес до спільної діяльності у різних видах діяльності та на заняттях художньою працею виявляється іноді, рідко</p>	<p><i>Основні:</i></p> <p>спостереження за емоційними проявами та проявами соціально-схвалюваної поведінки дітей в їхніх взаєминах та в заняттях художньою працею;</p> <p><i>Допоміжні:</i></p> <p>колективна бесіда з дітьми щодо з'ясування їхнього ставлення до занять художньою працею</p>

Поведінковий	Діяльнісний	<p>1. У дітей яскраво виражене дотримання соціальних норм і цінностей при взаємодії з однолітками, уміння стримувати негативні емоції у процесі комунікації та колективних діяч, уміння конструктивних дій у продуктивній діяльності (художня праця)</p> <p>2. Дитина періодично виявляє вміння, які стимулюються заохоченням дорослих</p> <p>3. Уміння, які проявляються в спільній діяльності поодинокі, недосконалі, несистемні, виявляються за рахунок високого інтересу</p>	<p><i>Основні:</i> спостереження за поведінковими проявами дітей стосовно однолітків в різних формах організації життєдіяльності;</p> <p><i>Допоміжні:</i> збір даних, розроблених вихователями щодо з'ясування рівня соціалізованості дитини та сформованості неї соціально-комунікативних умінь</p>
--------------	-------------	--	---

Зокрема, до змістового компоненту сформованості спільної діяльності підібрані основні методи - індивідуальна бесіда з дітьми щодо розуміння ними дотримання правил спільної діяльності та бесіда з незакінченими відповідями «Як би ти вчинив, якби ...», додатковий – малюнковий тест Г. Урантаєвої «Вивчення навичок культури спілкування у взаємодії з однолітками».

До ціннісно – емоційного компоненту підібрані основний метод спостереження за емоційними проявами та проявами соціально-схвалюваної поведінки дітей в їхніх взаєминах та в заняттях художньої працею, додатковий - колективна бесіда з дітьми що з'ясування їхнього ставлення до занять художньою працею.

До поведінкового компоненту основним методом є спостереження за поведінковими проявами дітей стосовно однолітків в різних формах організації життєдіяльності, допоміжний - збір даних, розроблених вихователями щодо з'ясування рівня соціалізованості дитини та сформованості неї соціально-комунікативних умінь.

Проаналізуємо детально окреслені емпіричні методи.

Інтерв'ю для вихователя
щодо вивчення стимулювання
у старших дошкільників умінь соціальної комунікації

Мета опитування: практично вивчити стимулювання у старших дошкільників умінь соціальної комунікації.

Предмет опитування: стимулювання у старших дошкільників умінь соціальної комунікації

1. Як Ви думаєте, що таке соціальна комунікація?
2. Як проявляються уміння соціальної комунікації у дітей старшого дошкільного віку?
3. У чому Ви вбачаєте цінність розвитку соціальної комунікації для дітей старшого дошкільного віку?
4. Яких знань, вмінь, на вашу думку, потребує вихователь для стимулювання організації у старших дошкільників умінь соціальної комунікації?
5. Під час яких видів діяльності ви стимулюєте вміння соціальної комунікації у дітей?
6. Які форми роботи використовуєте для виявлення умінь соціальної комунікації?
7. Як часто ви користуєтеся такими формами роботи?
8. Чому, на вашу думку, організації у старших дошкільників умінь соціальної комунікації приділяється недостатньо уваги в освітньому процесі ЗДО?
9. Що, на вашу думку, негативно впливає на розвиток соціальної комунікації у дітей старшого дошкільного віку?
10. Як, на вашу думку, можна підвищити уміння соціальної комунікації у старших дошкільників?

Бесіда з дітьми має 10 відкритих запитань, проводиться з усією групою і спрямована на практичне вивчення доцільності використання різних форм роботи з художньої праці та їх ролі у спільній діяльності.

Бесіда з дітьми

щодо вивчення доцільності використання різних форм роботи з художньої праці та їх ролі у спільній діяльності

Мета опитування: практично вивчити доцільність використання різних форм роботи з художньої праці та їх ролі у спільній діяльності

Предмет опитування: використання педагогічно доцільних форм роботи з художньої праці та їх роль у спільній діяльності.

1. Чим Ви займаєтеся протягом дня в садочку?
2. З ким Вам найбільше подобається проводити час в садочку?
3. Вам подобається більше працювати з іншими чи самому?
4. Що подобається Вам у спільній роботі?
5. Що Вам не подобається в спільній роботі?
6. Чи дружно виконуєте роботу?
7. Чи сваритесь коли виконуєте спільну роботу?
8. Чому сваритесь коли виконуєте спільну роботу?
9. Як Ви допомагаєте іншим?
10. Чи вважаєте Ви свою працю важливою для інших?

Анкета для вихователя щодо вивчення доцільності використання різних форм роботи з художньої праці та їх роль у спільній діяльності має 4 блоки запитань як відкритого так і закритого характеру. Перший блок – паспортичка має 3 питання спрямованих на визначення кваліфікації вихователя. Другий блок має 5 питань, 2 з яких відкриті і спрямовані на визначення рівня знання вихователів щодо визначення спільної діяльності. Третій блок спрямований на визначення застосувань вихователем форм роботи з художньої праці в організації спільної діяльності дітей старшого дошкільного віку, має 3 запитання, одне з яких рейтинг, а 2 інші відкритого плану. Четвертий блок спрямований на визначення ефективності використання різних форм роботи з художньої праці в організації спільної діяльності дітей старшого дошкільного віку, має 4 запитання.

Анкета для вихователів
**щодо вивчення доцільності використання різних форм роботи з
художньої праці та їх роль у спільній діяльності**

Мета опитування: практично вивчити доцільність використання різних форм роботи з художньої праці та їх роль у спільній діяльності

Предмет опитування: використання різних форм роботи з художньої праці та їх роль у спільній діяльності

Шановні працівники ЗДО!

*Просимо Вас щиро відповісти на запитання анкети. Ваші відверті
відповіді допоможуть у практичному вивченні проблеми
«Особливості організації спільної діяльності старших дошкільників
засобами художньої праці»*

I. Паспортчика

- 1.1. Ваша освіта** _____
- 1.2. Ваш педагогічний стаж** _____ **років**
- 1.3. Зазначте, будь-ласка, вікову групу ЗДО, з якою Ви працюєте** _____

II. Спільна діяльність дітей старшого дошкільного віку в ЗДО

2.1. Як Ви розумієте сутність поняття «спільна діяльність дітей» _____

2.2. Чи вважаєте Ви за доцільне формування навичок спільної діяльності у старшому дошкільному віці?

- A. Так;
- B. Ні.
- C. Ваш варіант

2.3. Яку увагу Ви приділяєте питанням згуртованості дітей у групі?

- A. Велику;
- B. Достатню;
- C. Недостатню.

2.4. Як Ви проводите діагностику сформованості умінь спільної діяльності у старших дошкільників?

- A. За новітніми методами;
- B. За традиційними схемами;
- C. Не проводжу взагалі.

2.5. Які діагностичні методи та прийоми використовуєте для виявлення сформованості умінь спільної діяльності у старших дошкільників?

III. Форми роботи з художньої праці в організації спільної діяльності дітей старшого дошкільного віку в ЗДО

3.1. Які форми об'єднання дітей на заняттях з художньої праці використовуються Вами найчастіше, поставте їх за рейтингом (де 1 – найменше використовується, а 4 – найбільше)

- A. парами
- B. невеликими групами
- C. всією групою
- D. кожен окремо для об'єднання в спільну композицію

3.2. Назвіть форми роботи з художньої праці, які Ви використовуєте в організації спільної діяльності дітей

3.3. Які ефективні заходи у продуктивній колективній діяльності Ви проводили протягом останнього місяця?

IV. Оцінка ефективності використання різних форм роботи з художньої праці в організації спільної діяльності дітей старшого дошкільного віку в ЗДО

4.1. Оцініть рівень сформованості умінь спільної діяльності дітей Вашої групи.

- A. Високий;
- B. Достатній;
- C. Належний.

4.2. Оцініть якість використання різних форм роботи з художньої праці щодо набуття дітьми дошкільного віку умінь спільної діяльності:

- A. Висока;
- B. Достатня;
- C. Належна;
- D. Недостатня.

4.3. Які труднощі у Вас виникають при використанні форм роботи з художньої праці у формуванні спільної діяльності ?

4.4. Як Ви їх долаєте? _____

II -й етап - власне констатувальний експеримент. Проводився на базі ЗДО з №17 «Перлинка». Експериментальна робота проводилася з дітьми старшої групи (25 осіб), з вихователями даного ЗДО, які працюють з дітьми старшого дошкільного віку (6 осіб).

Проблеми з якими стикалася під час проведення дослідно-аналітичної роботи пов'язані переважно з проблемами відвідування дитячого садочку та повітряними тривогами і необхідністю термінового переміщення в укриття.

III-й етап - аналіз отриманих результатів.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ

Зразок оформлення студентської наукової статті, до збірника матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції "Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, перспективи розвитку" (19 жовтня 2022 року)

** Вимоги до оформлення студентської наукової статті чи тез до збірника іншого навчального закладу можуть подаватися додатково в інформаційних листах відповідних конференцій.*

УДК:373.2.015.31:17.022.2]:316.663.5

СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ В ПЕРІОД ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА

*Таміла Левченко
Ніжинський державний
університет імені Миколи
Гоголя м. Ніжин
Наук. кер. – доц.
Пихтіна Н.П.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку освіти, дошкільної, зокрема, спрямовані на особистісний розвиток, індивідуалізацію дитини. У зв'язку з цим постає проблема актуальності виховання ініціативності дитини, починаючи з дошкільного віку. Проблема виховання особистості та її базових якостей досить чітко прослідковується в наукових пошуках психологів минулого – в працях Л. Божович, Л. Виготського, Д. Ельконіна та інших дослідників.

Метою виховання дитини в ХХІ столітті є виховання особистості, її базових якостей, самореалізації у соціумі, інтеріоризація культурних надбань суспільства для забезпечення оптимальної соціалізації особистості в суспільстві (І. Бех, А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Т. Піроженко та ін.). В працях О. Кононко базові якості особистості визначені як основні, найголовніші, визначальні. [33, с. 68–70]. І. Бех вважає, що формування особистісних якостей відбувається під впливом емоційних переживань дитини. А позитивно-емоційне спілкування 90 педагога й вихованців забезпечує виховання ініціативної поведінки дітей [9, с. 202]. Науковці (Г. Беленька, О. Ко-

шелівська, Т. Поніманська, О. Кононко) визначають ініціативність як інтегровану базову якість особистості дитини, що є необхідною для успішної її самореалізації на подальших вікових етапах розвитку та забезпечує стабільний розвиток самоактивності, здатності визначатися у життєвому просторі впродовж життя.

Мета написання статті. Недостатня розробленість проблеми виховання ініціативності дітей дошкільного віку засобами гри зумовили необхідність вивчення та узагальнення відповідних наукових досліджень та їх представлення у науковій статті.

Виклад основного матеріалу. Науковці (Г. Беленька, К. Крутій, К. Карасьова, Т. Піроженко, аналізуючи реалії сьогодення, вказують на тенденцію до витіснення ігрової діяльності з життя сучасних дітей дошкільного віку, неефективний педагогічний супровід грою, авторитарний підхід в організації ігрової діяльності [2, 5, 8, 9]. Батьки в організації освітньої діяльності ЗДО, надають перевагу інформаційному наповненню життя дитини, не звертаючи уваги на педагогічні можливості ігор. Констатується нерозуміння дорослими гри як засобу розвитку особистості дитини. Тому актуальною є проблема сутності і можливостей гри як провідного виду діяльності дітей старшого дошкільного віку у умовах ЗДО, сюжетно-рольової гри, зокрема, у вихованні їх ініціативності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, а також стану організації діяльності дітей у ЗДО дає підстави стверджувати, що реалії сьогодення вказують на тенденцію до витіснення ігрової діяльності з життя дитини іншими її видами у зв'язку зі зниженням виховного значення вільної гри. Вихователі віддають перевагу безпосереднім методам і прийомам організації та супроводу грою, використовують авторитарний стиль спілкування. З огляду на необхідність виховання дитини у провідному виді діяльності, а також базових якостей дитини в грі, набуває особливого сенсу розуміння дорослими виховного потенціалу ігрової діяльності для подальшого успішного розвитку особистості. Через педагогічний супровід сюжетно-рольовими іграми, дорослий спрямовує активність дітей на втілення творчих задумів, взаємодію з товаришами, виконання ролей різної значущості, підтримує малоактивних дітей, які відчують труднощі в спілкуванні. На нашу думку, доброзичлива позиція дорослого, його підтримка та

створення емоційного комфорту в колективі дітей сприяє вихованню їхньої ініціативності.

Л. Виготський, розглядаючи роль ігрової діяльності в розвитку дітей, стверджує, що сюжетно-рольові ігри мають правила внутрішнього обмеження роллю, які виникають в уявній ситуації гри. Саме в творчих іграх діти самостійно дотримуються правил гри без додаткових стимулів дорослих, адже правила гри підпорядковані ролі, яку програє дитина. Відповідно до запропонованої нами методики і педагогічних умов виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольовій грі, ми пропонуємо вводити опосередковані правила, що стимулюють дітей до ініціативної поведінки в сюжетно-рольовій грі [3]. Сучасні науковці у галузі педагогіки та психології визнають особливу роль ігрової діяльності в освітньому процесі (Л. Артемова, К. Карасьова, О. Кошелівська) [1, 5, 7]. Важливе виховне значення ігрової діяльності означені дослідники вбачають у закріпленні моральних норм і правил, вихованні особистості та її базових якостей, удосконаленні комунікативних навичок і групової взаємодії в процесі розігрування сюжету ігор.

Проблема розвитку вільної ігрової діяльності в сучасних дітей дошкільного віку відображена в працях Т. Піроженко. Вона констатує факт зменшення місця гри в житті дітей старшого дошкільного віку внаслідок зниження дорослими виховного значення сюжетно-рольових ігор. Дослідниця зауважує, що це призводить до гальмування активного розвитку психічних процесів і новоутворень у дитини. Внаслідок обмеженості досвіду спілкування в сюжетно-рольових іграх з однолітками в дітей дошкільного віку знижується здатність до творчого мислення, ускладнюється процес засвоєння норм спілкування [9, с.7]. Особливість творчих ігор полягає в тому, що вони колективні та нерегламентовані дорослим. Педагоги опосередковано впливають на ігрову діяльність через збагачення досвіду дітей у спілкуванні з однолітками. Гравцями самостійно визначається зміст гри, обирається сюжет, розподіляються ролі, правила, відповідно до ігрових подій. За таких умов дітям надається можливість діяти вільно та виявляти ініціативність у власній поведінці, вносити в ролі індивідуальність та елементи новизни [9, с. 8-9].

Науковці у галузі дошкільної педагогіки приділяють особливу увагу питанням організації ігрової діяльності шляхом надання дітям можливості вільного спілкування та ігор впродовж дня. Перевагами ігрової діяльності Г. Беленька вважає невимушеність, добровільне дотримання правил, отримання позитивних емоцій від спільної діяльності, змогу вільно обирати партнерів по грі на основі особистих симпатій та інтересів. Такі властивості ігрової діяльності надають можливість дітям виявляти ініціативність і діяти за власним бажанням [2, с. 4-5]. У дослідженні Л. Короткової наведено класифікацію ігрової діяльності. Вона виділяє творчі ігри та ігри з готовими правилами [6, с. 98]. Зокрема, Л. Короткова зараховує сюжетно-рольові ігри до творчого виду ігор із прихованими правилами. Науковець пропонує організовувати сприятливі педагогічні умови для розвитку сюжетно-рольових ігор: створення емоційно-благополучної атмосфери, розширення досвіду, знань, створення предметно-ігрового середовища.

У своєму дослідженні ми ґрунтуємось на визначенні виду сюжетно-рольових ігор як творчих із прихованими правилами та пропонуємо запровадити опосередковану участь вихователя в грі, а саме: введення опосередкованих правил, організацію позитивно-емоційної атмосфери в дитячому колективі[6]. Дослідження М. Савченко присвячено ролі ігрової діяльності у вихованні самостійності дітей дошкільного віку [10]. Автор стверджує, що в педагогічному супроводі ігровою діяльністю вихователі надають перевагу таким прийомам, як заохочення до активних дій, спонукання, попередня позитивна оцінка. Натомість такі прийоми, як постановка навідних запитань, пояснення, розв'язання проблемних ситуацій, вправління, застосовуються зрідка. Така позиція виховання зумовила виникнення проблеми розвитку самостійності та ініціативності у дітей під час ігор [10].

Важливого значення в організації сюжетно-рольових ігор набуває створення ігрового середовища, зокрема підбір іграшок, яке б спонукало дітей до вільної гри. Аналізуючи освітній простір дитини, К. Крутій виокремлює середовище як чинник її особистісного розвитку. Розвивальне середовище, за К. Крутій, – це спеціально змодельовані умови, що забезпечують різноманітні варіанти вибору шляху розвитку й дорослішання особистості. Освітнє середовище дозволяє

дитині усвідомити власні можливості, виявити ініціативу та всебічно реалізувати себе [8, с.13]. Модель освітнього простору в умовах ЗДО, на думку К. Крутій, представлена взаємодією зовнішніх і внутрішніх компонентів, пов'язаних між собою, завдяки наявності основи середовища для всіх видів діяльності дитини, різноманітності його елементів, забезпечення свободи вибору діяльності та переходу до різних її видів, гнучкості та відвертості у ставленні до діяльності і взаємодії з боку дитини та дорослих, стимулювання свободи і творчості дітей [8, с.15].

Спіраючись на думки науковців, які досліджують особливості застосування сюжетно-рольової гри в роботі з дітьми дошкільного віку, ми сформулювали визначення поняття "виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольовій грі" – цілеспрямований планомірний процес використання системи методів мотивації особистості до прояву власних бажань, умінь реалізовувати ідеї в процесі гри із залученням до цього інших, вносити елементи новизни в зміст гри, застосовувати вольові зусилля для здійснення самостійних ігрових дій у соціально-комунікативній діяльності.

Отже, поняття "виховання ініціативності дітей дошкільного віку" та "виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку в сюжетно-рольовій грі" відрізняються тим, що в сюжетно-рольовій грі створені природні умови для комфортного виявлення ініціативності за власним бажанням, власні ідеї дітей реалізуються у вигляді активних і самостійних ігрових дій, їхнє втілення в грі відбувається у взаємодії з іншими учасниками ігрової діяльності. Виховання цієї якості здійснюється шляхом застосування методів мотивації та заохочення, в той час як у інших видах діяльності акцент робиться на набуття знань і розвиток вольових якостей. Вибір старшого дошкільного віку для виховання ініціативності дітей зумовлений достатнім рівнем розвитку їхніх психічних процесів, вольової та емоційної сфери, оволодінням вміннями та навичками, необхідними при виконанні самостійних дій і реалізації власних ідей.

Висновки. *Таким чином, на основі теоретичного аналізу ми визначили, що сюжетно-рольові ігри є ефективним засобом виховання ініціативності дітей 93 старшого дошкільного віку. Саме в грі діяльності створені природні умови для невимушеного виховання*

особистості та її якостей. Виховання дітей дошкільного віку в самоцінному виді діяльності – вільній грі – набуло актуальності в наукових працях сучасних дослідників. Науковці та практики стверджують, що в іграх діти реалізують власний потенціал, навчаються спілкуватись, у них формується здатність до рефлексії.

Проте, сучасна тенденція до витіснення ігрової діяльності з дитячого життя призводить до ускладнення набуття комунікативних навичок, розвитку психічних процесів, безініціативної поведінки, недорозвитку емоційно-вольової сфери. Для дослідження виховання ініціативності дітей старшого дошкільного віку набули вагомості такі положення: створення сприятливого ігрового середовища, опосередкований педагогічний супровід дитячою грою, спонукання дітей до активних дій та ініціативної поведінки в процесі розігрування ролей, формування вмінь спілкуватися з однолітками.

Список використаних джерел:

1. Артемова Л. В. Вчися, граючись. Навколишній світ у дидактичних іграх дошкільнят: книжка для вихователів дитячих садків та батьків. Київ: Томіріс. 1995.

2. Бельська Г. Місце ігрової діяльності в житті сучасного дошкільника та її особливості. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія. Педагогіка. Психологія: збірник наукових праць*. Вип. 1. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова. 2009.с. 62–68.

3. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психическом развитии ребенка. *Вопросы психологии*. 1966, ноябрь-декабрь, с. 62–77.

4. Карабасва І. Визначаємо рівень сформованості ігрової компетентності. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, № 2, 2017. С. 52–58.

5. Карасьова К. В., Піроженко, Т. О. Ігровий простір дитини. Київ: Шкільний світ. 2011.

6. Короткова, Л. В. До проблеми визначення поняття "гра" і типології ігор. *Нова філологія*, №55, 2013. с.109–114.

7. Кошелівська О. І. Стимулювання морального вибору дошкільників у процесі педагогічного впливу. (Дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2002.

8. Крутій, К., Маковецька, Н. Інноваційна діяльність в сучасному ДНЗ: методичний аспект. // *Дошкільне виховання*, №5, 2005. С. 5 – 7.

9. Піроженко Т. О. Особистісний потенціал дитини дошкільного віку. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія. Педагогіка. Психологія: збірник наукових праць* (Вип. 14) Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова. 2011. с. 152– 156.

10. Савченко М. В. Виховання самостійності у дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності. (Дис. канд. пед. наук). Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Одеса. 2014. 94 с.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ ТА ЗВІТУ

*Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя*

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ науково-дослідної _____
(вид і назва практики)
студента Устимчук Суламіти Олександрівни _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет, відділення педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв _____

Кафедра, циклова комісія дошкільної освіти _____

Освітній рівень другий (магістерський) _____

Освітня програма Дошкільна освіта _____

Спеціальність 012 Дошкільна освіта _____

Галузь знань 0101 Педагогічна освіта _____

1 курс, група ДОМ-1 _____

Студент Устимчук Суламіта Олександрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи " 20 " 02 2023 року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)
вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи " 09 " 06 2023 року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Індивідуальний план роботи

Дата	Вид діяльності	Форма звітності
<i>Перший тиждень</i>		
20.02.2023	Настановча конференція з науково-дослідницької практики.	Запис у щоденнику
21.02.2023	Ознайомлення із завданнями, звітною документацією, вимогами до завдань щодо науково-дослідницької практики.	Запис у щоденнику
22.02.2023	Складання індивідуального плану роботи під час практики.	Запис у щоденнику
23.02.2023	Узгодження індивідуального плану роботи з науковим керівником.	
24.02.2023	Початок пошуку інформації щодо теоретичного вивчення проблеми магістерської роботи.	Запис у щоденнику
<i>Другий тиждень</i>		
27.02.2023	Узагальнення матеріалів емпіричного вивчення проблеми та її аналіз.	Запис у щоденнику
28.02.2023	Написання наукової статті за результатами аналізу.	Запис у щоденнику
01.03.2023	Продовження написання наукової статті.	Запис у щоденнику
02.03.2023	Оформлення літератури до наукової статті.	Запис у щоденнику
03.03.2023	Подання на перевірку науковому керівнику	Запис у щоденнику
<i>Третій тиждень</i>		
24.04.2023	Пошук у науково-інформаційному просторі інформації про проведення студентських науково-практичних конференцій різного рівня: вузівських, міських, районних, обласних, всеукраїнських, міжнародних.	Запис у щоденнику
25.04.2023	Заповнення анкети на участь у науково-практичній конференції.	Запис у щоденнику
26.04.2023	Подання заявки на участь у науково-практичній конференції.	Запис у щоденнику
27.04.2023	Підготовка до виступу у конференції.	Запис у щоденнику
28.04.2023	Початок оформлення щоденника практики.	Запис у щоденнику

<i>Четвертий тиждень</i>		
22.05.2023	Повторення особливостей констатувального етапу експерименту та розробка програми.	Запис у щоденнику
23.05.2023	Обґрунтування структурних компонентів досліджуваної якості.	Запис у щоденнику
24.05.2023	Розробка критеріїв та показників.	Запис у щоденнику
25.05.2023	Пошук методик для вивчення компонентів досліджуваної у роботі якості.	Запис у щоденнику
<i>П'ятий тиждень</i>		
05.06.2023	Оформлення програми констатувального експерименту.	Запис у щоденнику
06.06.2023	Оформлення звіту про особливості проходження практики.	Письмовий звіт
07.06.2023	Заповнення щоденника практики	Оформлення записів у щоденнику
08.06.2023	Подання на перевірку та перевірка методистом звітної документації з науково-дослідницької практики.	
09.06.2023	Звітна конференція з науково-дослідницької практики. Підведення підсумків та оцінювання результатів практики.	Підготовка до виступу на звітній конференції

Робочі записи під час практики

Дата	Зміст роботи	Аналіз	
		Позитивне	Зауваження і рекомендації
20.02	Під час настановчої конференції з науково-дослідницької практики нас ознайомили із завданнями і змістом практики, звітною документацією, вимогами до завдань.	Відповідальний по кафедрі дошкільної освіти за організацію науково-дослідної практики доц. Пихтіна Н.П., зрозуміло розповіла про мету, завдання та зміст науково-дослідницької практики.	
21.02	Повторно ознайомилася з робочою програмою та виписала пункти, які входять до звітної документації.	Повторення пройденого завжди є корисним. Тому виписала окремо пункти, які є обов'язковими у звітній документації.	
22.02	Складання індивідуального плану роботи під час науково-дослідницької практики.	На основі завдань робочої програми розробила орієнтовний індивідуальний план роботи під час практики. Це допомагає при виконанні завдань та дисциплінує.	Робила це вперше, тому навіть не знала як це оформлювати. Рекомендація: дотримуватися кожного пункту.
24.02	Пошук інформації, яка є необхідною для теоретичного вивчення проблеми магістерської роботи на тему: «Наступність реалізації ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО».	Під час пошуку дізнаєшся нове, вивчаєш терміни, які є у проблемі магістерської роботи.	Досить не багато літератури є вільному доступі з теми моєї магістерської роботи.
27.02	Узагальнення матеріалів емпіричного вивчення проблеми, її аналіз. Робота над написанням статті за результатами педагогічного експерименту	Під час цієї діяльності, вчишся доцільно оформлювати свої думки, аналізувати виконану роботу.	
28.02	За допомогою аналізу матеріалів перейшла до написання наукової статті <i>«Наступність у реалізації ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО».</i>	Під час написання статті практикувала висловлюватися в науковому стилі та власне оформлення наукової статті й літератури.	Нажаль не завжди вдається відразу сформулювати влучно думку в науковому стилі. Бракує досвіду такої роботи.

01.03	Продовжую роботу з написанням наукової статті.		Зміст статті доводиться декілька разів переробляти, шліфуючи виклад і вдосконалюючи зміст
02.03	Оформлення літератури до наукової статті.		Є цікава література, проте російськомовна
03.03	Подання на перевірку науковому керівнику.	Науковий керівник уважно вичитує і перевіряє зміст і стиль написання статті. Робить зауваження, рекомендації, іноді править текст.	
24.04	Відбувається пошук у науково-інформаційному просторі інформації про проведення студентських науково-практичних конференцій різного рівня: вузівських, міських, районних, обласних, всеукраїнських, міжнародних.	Знайти інформацію про проведення у ВУЗах України науково-практичних конференцій з дошкільної освіти різних рівнів не складно. Таких зібрань проводиться багато.	
25.04	Заповнення анкети (заяви) на участь у науково-практичній конференції.	Участь у конференціях це потрібний досвід. Брала участь у Регіональній науково-практичній інтернет-конференції студентів, молодих науковців, педагогів-практиків «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, педагогічні пошуки, здобутки».	Не виникало складнощів. Науковий керівник і одногрупники зорієнтували у пошуці.
26.04	Подання заявки на участь Регіональній науково-практичній інтернет-конференції студентів, молодих науковців, педагогів-практиків «Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, педагогічні пошуки, здобутки».		
27.04	Підготовка до виступу на секційному засіданні регіональної науково-практичної конференції.	Виступ на секційному засіданні регіональної науково-практичної конференції відповідає темі статті «Наступність у реалізації ігрових форм у	На цей вид наукової роботи витрачаю багато часу, тренуюсь виступати публічно, записую

		<i>роботі з дошкільниками в умовах ЗДО».</i> Проте публічний виступ має свої особливості. Тому консультуюсь у наукового керівника.	відео, надсилаю науковому керівнику, разом на консультації його аналізуємо.
28.04	Початок оформлення щоденника практики.	Перші дні описувати зроблене, наголошуючи на позитивному і проблемах непросто.	Роблю собі висновок, що треба головне нотувати щоденно, а потім ще додатково правити
22.05	Повторення особливостей констатувального етапу експерименту та розробка програми.	Технологію педагогічного експерименту розглядали Повторила особливості констатувального етапу, щоб краще орієнтуватися у подальшій роботі.	Програму педагогічного експерименту ще не доводилося розробляти. Тому все відбувається дуже повільно. Багато інформації про досліджувану проблему і процедуру експерименти треба інтегрувати
23.05	Обґрунтування структурних компонентів досліджуваної якості.	Виділила структурні компоненти, які необхідні під час експерименту. Ця частина розробки програми експерименту дуже складна. Допомагають знання, здобуті з дисципліни «Методологія психолого-педагогічних досліджень»	
24.05	Розробка критеріїв та показників забезпечення наступності у реалізації ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО .	Розробила критерії та показники, за якими буду досліджувати проблему моєї магістерської роботи.	Для обґрунтування компонентів, критеріїв і показників, потрібно знайти дослідження, на які можна спертися. Найбільш складна для мене частина програми експерименту.
25.05	Пошук методик для вивчення компонентів	Знайшла методики, які планую використати у	Складніше розробляти

	досліджуваної у роботі якості (наступності).	магістерській роботі.	методики власноруч. Такими методами у нашій роботі є опитувальні методи.
05.06	Оформлення програми констатувального експерименту щодо практичного вивчення педагогічних умов забезпечення наступності у реалізації ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО.	Добре, що у додатках до програми науково-дослідної практики є алгоритм написання програми констатувального експерименту. Є зразок оформлення такої програми.	Важко сформулювати правильно думки та дотримуватися етапів педагогічного експерименту. Складно дотримуватися наукового стилю у викладі інформації. Тому доводиться декілька разів повертатися в тесті і правити написане, вдосконалювати науковий стиль.
06.06	Оформлення звіту про особливості проходження науково-дослідницької практики.	Добре, що у додатках до програми практики, був вміщений алгоритм написання такого звіту.	Звіт було писати дещо складно, оскільки раніше таких документів оформляти на оцінку не доводилось.
07.06	Заповнення щоденника практики.		
08.06	Подання на перевірку та власне перевірка методистом звітної документації з науково-дослідницької практики.		Документацію і, відповідно, щоденник подавала з невеликою затримкою через декілька днів через хворобу.
09.06	Звітна конференція з науково-дослідницької практики. Підведення підсумків та оцінювання результатів практики.		

Звіт про проходження науково-педагогічної практики

Для мене *метою науково-дослідницької практики* було набуття досвіду роботи у науково-дослідницькій діяльності; поглиблення знань з теми магістерської роботи та у сфері освіти загалом. Набуття знань у самостійному пошуку методи та їх опрацювання; написання наукової роботи (наукової статті).

Завдання практики, вважаю, вдалося розв'язати, а саме:

1. Використання аналізу та оцінки різних фактів і явищ, проблем, ідей науки тощо;
2. Здійснити аналіз та впровадження у науково-дослідницьку діяльність теоретично обґрунтовані положення сучасних досягнень у сфері освіти;
3. Набуття здатності до використання дослідницьких методів для вирішення теоретичних і практичних завдань навчання та виховання дітей дошкільного віку;
4. Набути знання з актуальних проблем дошкільної освіти і їх розв'язання;
5. Набути уміння використовувати методи сучасних науково-педагогічних досліджень зі спеціальності.

Основними видами науково-дослідницької роботи були: пошук та розробка програми констатувального експерименту; написання наукової статті та участь у науково-практичній конференції.

Перед початком науково-дослідницької практики у нас відбулася настановча конференція, де науковий керівник розповіла мету, завдання та пояснила, що має входити до звітної документації. *Складання індивідуального плану роботи* під час практики. Тут ніяких складнощів не виникло, адже все було ясно.

Узагальнення інформації щодо теоретичного вивчення проблеми магістерської роботи, її аналіз. Пошук додаткової літератури. Написання наукової статті за результатами аналізу. На цьому етапі виникають деякі труднощі, адже знаходячись за кордоном багато українських бібліотек та сайтів мають закритий доступ через повномасштабне вторгнення російських військ на територію України.

Заповнення заявки на участь у науково-практичній конференції, підготовка до виступу у конференції. На даному етапі не виникло труднощів.

Розробка програми констатувального етапу експерименту в межах магістерської роботи, а саме: обґрунтування структурних компонентів досліджуваної якості, критеріїв та показників; пошук методик для вивчення компонентів досліджуваної у роботі якості. На цьому етапі *виникли деякі труднощі з пошуком доцільних методик*, які потрібно використати під час констатувального експерименту.

Під час науково-дослідницької практики було завдання *написання наукової статті*. Моя тема: «Наступність реалізації ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО».

Етапами написання статті були: пошук інформації, узагальнення матеріалу і сам виклад вивченої проблеми з моєї магістерської роботи, оформлення літератури, подання на перевірку. Наукова стаття написана на 4 сторінки.

У науковій статті було розглянуті поняття, які відносяться до проблеми дослідження. У ній зазначалося, що гра є провідною діяльністю дітей дошкільного віку, а також класифікація ігрової діяльності.

У статті також йшла мова про те, що наступність є важливим елементом у безперервності освіти. Але наступність освітньої діяльності можлива за умови цілісної та структурованої організації освітньої діяльності ЗДО та початкової школи, а також визначення рівня знань, умінь та навичок дітей, їхнє подальше зростання та вдосконалення.

Одним із головних понять в магістерській роботі є «наступність ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО». Коротко можна сказати, що це взаємозв'язок, через який відбувається поступове ускладнення рівнів, завдань спираючись на попередній.

Складнощі виникли в узагальненні матеріалу, викладом думок.

Аналіз роботи з *розробки програми констатувального експерименту*, що реалізується у магістерській роботі. На початку розробки програми констатувального експерименту було визначено мету, завдання та етапи реалізації.

Мета експерименту: практичне вивчення організації освітньої діяльності та педагогічних умов забезпечення наступності ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО.

Завдання експерименту:

- Практично вивчити організацію освітньої діяльності в умовах ЗДО.

- Практично вивчити педагогічні умови забезпечення наступності ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах закладу дошкільної освіти.

- За результатами констатувального педагогічного експерименту розробити рекомендовану систему роботи із оптимізації педагогічних умов забезпечення наступності ігрових форм у роботі з дошкільниками в умовах ЗДО.

Етапи реалізації експерименту:

- Підготовчий (підбір і розробка діагностичних методик для вивчення сформованих якостей та педагогічних умов їх ефективності);

- Власне констатувальний експеримент;

- Обробка результатів і розробка методичних рекомендацій.

В межах цих етапів здійснювались пошук методів дослідження досліджуваної якості. Оформлення структурно-критеріальної характеристики досліджуваної якості у формі таблиці.

Під час практики старалась виконати всі завдання, які зазначені в індивідуальному плані роботи та в робочій програмі. На мою думку, я не досконало виконала завдання та не зовсім виконано в термін, але я старалась. Понад план нічого не зроблено.

Труднощі та проблеми, з якими зіткнулись під час проходження науково-дослідницької практики (організаційні, комунікативні, науково-дослідницькі, технічні)

Під час організаційного етапу в мене не виникло ніяких труднощів. Адже настановча конференція відбулася у програмі ЗУМ і я могла бути присутня на ній (знаходжусь за кордоном).

Виникли деякі труднощі з узагальненням матеріалів емпіричного вивчення проблеми моєї магістерської роботи, написанням наукової статті та розробкою програми констатувального етапу експерименту.

Останній етап був підсумковим. Останній тиждень був присвячений оформлення звітної документації науково-дослідницької практики, щоденника. Загальні висновки про практику, її доцільність та результативність.

На мою думку, науково-дослідницька практика є доцільною і важливою у розвитку та набутті навичок пошуку методик, написання наукових робіт, обізнаності як особистості та в іншому. Дякую науковому керівнику та кафедрі дошкільної освіти за таку можливість.

Навчальне видання

Автор-укладач:
Пихтіна Н. П.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА
СТУДЕНТІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО)
РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
012 «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

Методичні матеріали

Верстка, макетування – Косяк В. М.
Технічний редактор – Борис І. П.

Підписано до друку	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Times New Roman	Обл.-вид. арк. 2,54	Тираж ел. вид.
Замовлення №	Ум. друк. арк. 3,13	



Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3-А
(04631) 7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.